

Fjölbrautaskóli Suðurlands
Vorönn 2025

RAFM3RF05

Rafmagnsfræði

Kennari:	Jóhann Snorri Bjarnason - johann.bjarna@fsu.is

Áfangalýsing:

Í þessum áfanga er fjallað um skipulag raforkukerfa, þ.e. framleiðslu, flutning og dreifingu og fjallað um uppbyggingu mismunandi raforkudreifikerfa m.a. með tilliti til öryggisráðstafana. Farið er í uppbyggingu helstu lágspennudreifikerfa hér á landi og gerð jafngildismynd af hverjum flokki. Farið er yfir vektormyndir lágspennudreifikerfa og merkingar slíkra kerfa samkvæmt stöðlum (CENELEC). Fjallað er um spennufall og afltap í lágspennudreifikerfum og helsta varnarbúnað og virkni hans. Einnig er fjallað um mismunandi álag í fjölfasakerfum, mikilvægi álagsjöfnunar og áhrif mismunandi álags í fjölfasa lágspennudreifikerfum. Þá er gerð grein fyrir áhrifum jarðskautsviðnáms og hringrásarviðnáms á bilunarstrauma í neysluveitum. Fjallað er lítillega um háspennukerfið og þeim öryggiskröfum sem þar gilda.

Undanfari: RAFM3RE05

Þekkingarviðmið - nemandi skal hafa aflað sér þekkingar og skilnings á:

- Framleiðslu, flutning og dreifingu á raforku í mismunandi þrífasa lágspennukerfum
- Varnar- og öryggisbúnaði í þessum kerfum
- Nauðsyn jarðtenginga og spennujöfnunar í veitukerfum
- Viðbrögðum við mismunandi álagi í kerfunum
- Þekkja til háspennukerfisins

Leikniviðmið - nemandi skal hafa öðlast leikni í:

- Reikna strauma, spennur, afl og fasvik í mismunandi veitukerfum við mismunandi álag
- Teikna tengi- og vektoramyndir af mismunandi veitukerfum og álagi þeirra
- Leysa flóknari verkefni með ójafnlægu álagi

Hæfniviðmið - nemandi skal geta hagnýtt þá þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að:

- Leiðbeina um val á réttum búnað eftir aðstæðum í viðkomandi raforkukerfi
- Velja réttar lausnir við uppsetningu á mismunandi álagi í mismunandi veitukerfum
- Skipuleggja aðgerðir við lausn á ójafnlægu álagi og lægfæringum á fasviki álags

Námsefni:

- Gögn í INNU / Rafbók

Áætlun um yfirferð og verkefnaskil:

Vika	Dagsetning	Námsefni og viðfangsefni	Próf og verkefni
1	13. – 19. janúar	Upprifjun	
2	20. – 26. Janúar	Upprifjun	
3	27. jan. – 2. feb.	Vinnsla og flutningur raforku	Verkefni 1
4	3. – 9. ferbrúar	Raforkuveitur	Verkefni 2
5	10. – 16. febrúar	Ein- og þriggjafasa riðspenna	Verkefni 3
6	17. – 23. febrúar	Uppbygging raforkukerfisins	Verkefni 4
7	24. feb. – 2. mars	Jarðskaut og spennujöfnun Kaflapróf	Verkefni 5
8	3. – 9. mars	Varnir gegn snertihættu	Verkefni 6
9	10. – 16. mars	Dreifikerfi og dreifistöðvar	Verkefni 7
10	17. – 23. mars	Háspennuskápar og búnaður þeirra	Verkefni 8
11	24. – 30. mars	Dreifispennar	Verkefni 9
12	31. mars – 6. apríl	Lágspennuhluti dreifistöðvar Jarðskaut og jarðtengingar Kaflapróf	Verkefni 10 - Verkefni 11
13	7. – 13. apríl	Páskafrí	
14	14. – 20. apríl	Kerfisgerðir og spennukerfi - Lágspennudreifikerfi	Verkefni 12 - Verkefni 13
15	21. – 27. apríl	Einfasa dreifikerfi	Verkefni 14
16	28. apríl – 4. maí	Einfasa dreifikerfi	Verkefni 14
17	5. – 11. maí	Þrífaskerfi	Verkefni 15
18	12. – 15. maí	Þrífaskerfi Kaflapróf	Verkefni 15

Sérreglur áfangans:

- Ætlast er til að nemendur fylgist með námsáætlun og tilkynningum á Innu.
- Athugið að þetta er símatsáfangi. Það er ekki neitt lokapróf og þess vegna er mikilvægt að öllum verkefnum í áfanganum sé skilað og á réttum tíma. Dregið er niður fyrir sein skil
- Gefin er einkunnin 0/núll fyrir verkefni sem ekki er skilað, nema að lögleg forföll komi til. Þetta ákvæði gildir líka um eldri nemendur áfangans.
- **Nemendur sem verða uppvísir af því að skila verkefnum frá öðrum eða verkefnum tekin af netinu (td. copy-paste) fá 0 fyrir slík verkefni og fá ekki að skila aftur.**
- Gerð er sú krafa að nemendur mæti með þau námsgögn og tæki sem nota á hverjum tíma. Ef svo er ekki kann nemanda að vera vísað úr tíma og hann fær fjarvist fyrir tímann.
- Nemendur skulu mæta stundvíslega, minna kennara á viðveruskráningu í lok tíma komi þeir of seint og fylgjast með í Innu. Ekki fæst mæting í tíma þegar mætt er 25 mínútum eftir upphaf kennslustundar eða seinna.
- Notkun farsíma í tíma einskorðast við notkun hans sem kennslutæki og bara þegar við á.

Námsmat:

Námsþáttur	Lýsing á námsmati	Vægi
Verkefni 1 – 13	Verkefnamat í INNU	25%
Verkefni 14 – 15	Verkefnamat í INNU	25%
Kaflapróf	Verkefnamat í INNU	50%
Samtals		100%

Kennsluáætlun er sett fram með fyrirvara um breytingar.

Selfossi, 3. Janúar 2024.

Jóhann Snorri Bjarnason